

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет історичний
Кафедра нової та новітньої історії зарубіжних країн

Затверджено

На засіданні кафедри нової та новітньої
історії зарубіжних країн
історичного факультету
Львівського національного університету імені
Івана Франка
(протокол № 1 від ___ серпня 2022 р.)

Силабус вибіркової навчальної дисципліни
циклу загальної (гуманітарної та соціально-економічної) підготовки
«Політика багатокультурності в Європі»,
що пропонується здобувачам
першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти

Львів 2022 р.

Назва дисципліни	«Політика багатокультурності в Європі»
Адреса викладання дисципліни	вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Історичний факультет Кафедра нової та новітньої історії зарубіжних країн
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	03 Гуманітарні науки 032 Історія та археологія
Викладачі дисципліни	Турмис Наталія Володимирівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри нової та новітньої історії зарубіжних країн
Контактна інформація викладачів	nataliya.turmys@lnu.edu.ua n_turmys@ukr.net https://clio.lnu.edu.ua/employee/turmys-n-v
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	У день проведення лекцій та практичних, також на онлайн платформах Teams, Facebook та через електронну пошту nataliya.turmys@lnu.edu.ua та n_turmys@ukr.net
Сторінка курсу	https://clio.lnu.edu.ua/course/polityka-bahatokulturnosti-v-suchasnij-evropi
Інформація про дисципліну	Пропонований курс є складовою частиною всесвітньої історії та охоплює період від 70-х рр. ХХ ст. до наших днів. Актуальність курсу зумовлена викликами сьогодення, позаяк європейські політики і суспільство звертають підвищену увагу як на проблеми культурного розмаїття, так і на зміцнення політичної єдності та суспільної консолідації. На межі ХХ– ХХІ ст. етнічні меншини та нові спільноти все частіше заявляють про власну самобутність та вимагають суспільного визнання. У відповідь законодавці змушені творити нові механізми для врегулювання міжнаціональних проблем та суперечностей. Більшість сучасних європейських держав змогла врахувати інтереси різних етносів та груп та розширити їх свободи без шкоди для титульної нації/націй чи територіальної цілісності. Однак соціальні конфлікти, викликані небажанням частини спільнот акультуруватися у європейський соціопростір, і досі порушують суспільну рівновагу та залишаються викликом для європейського політикуму.
Коротка анотація дисципліни	Вибіркова дисципліна «Політика багатокультурності в Європі» з циклу загальної (гуманітарної та соціально-економічної) підготовки викладається в ІV семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS), загалом 90 годин.
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення дисципліни «Політика багатокультурності в Європі»

формування у студентів знань про роль та вплив малих народів, національних меншин та нових спільнот на творення сучасної європейської ідентичності.

Завдання:

-з'ясувати вплив нових спільнот та національних меншин на політичні процеси, суспільні трансформації та економічний і культурний поступ європейських держав;

-проаналізувати обставини, що провокують міжнаціональні та культурні конфлікти;

- проілюструвати прикладами способи та шляхи їх розв'язання,

- охарактеризувати ключові теми міжнаціонального діалогу;

- окреслити нові культурні цінності європейської

цивілізації. Навчальна дисципліна формує такі програмні

компетентності:

а) Загальні компетентності:

- аналізувати, систематизувати та верифікувати джерела і літературу;

- вміти чітко та аргументовано формулювати думку;

- коректно вступати в дискусію з опонентами;

- для виконання окреслених завдань максимально задіювати власний інтелектуальний ресурс;

б) фахові компетентності:

- виявляти здатність до міждисциплінарної взаємодії й уміння працювати з матеріалом суміжних освітньо-наукових сфер (філософія, політологія, філологія, культурологія, соціологія тощо);

- знати основні теорії та концепції сучасної історіографії та здійснювати аналіз джерел (нормативних актів, графіків, статистичних даних, фотодокументів та агітаційних плакатів);

в) програмні результати навчання:

- опанувати фактографічний матеріал, понятійний апарат та наукову термінологію;

- оволодіти навиками критичного мислення;

- застосувати професійні навики та творчий потенціал для самореалізації та фахового зростання;

- керуватися як в професійній діяльності, так і в повсякденному житті морально-етичними нормами.

<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Билсборроу Р., Хьюго Г. Статистика международной миграции /Пер. с англ. Международное бюро труда. – М.: Академия, 2008. – 419 с. 2. Декларація принципів толерантності // Міграція і толерантність в Україні. – Київ: Стилос, 2007. – С. 175–181. 3. Жити разом: поєднання різноманіття і свободи в Європі 21-го століття: Доп. Групи видатних осіб Ради Європи : [пер. з англ.]. – Львів : Літопис, 2011. – 112 с. 4. Кимлика У. Современная политическая философия: введение / Уилл Кимлика; [пер. с англ. С. Моисеева]. – М.: Изд. Дом Гос. Ун-та Высшей школы экономики, 2010. – 592 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bilim.kz/admin/upload/files/MulticulturalismWord_6.rtf 5. Кимлічка В. Лібералізм і права меншин /Вілл Кимлічка; [пер. з англ. Руслан Ткачук; гол. ред. і автор передм. Дж. Перлін; наук. ред. І. Лизогуб]. – Харків: Центр Освітніх Ініціатив, 2001. – 176 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://politzone.in.ua/index.php?id=448 6. Крепон М. Європейські іншості /Марк Крепон. – К.: Укр. центр духовної культури, 2011. – 184 с. 7. Преамбула Статуту ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.un.org/ru/documents/charter/ 8. Тейлор Ч. Мультикультуралізм і «Політика визнання» / Чарльз Тейлор. – К.: Альтпрес, 2004. – 172 с.
--	---

9. Ahrens R. Europäische Sprachenpolitik / R. Ahrens // Ruthke D. Europäische Mehrsprachigkeit. Analyse – Konzepte-Dokumente. – Aachen:Shaker Verlag, 2002. – S. 139–148.
10. Beacco J.-C. Relaunching multilingual education for Europe. Final report / Jean-Claude Beacco. Relating to the call for tender no. EAC/31/05 European Commission Education and Training 2010 – Languages. EXP LG 02/2007 EN. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.poliglotti4.eu/docs/relaunching_multilingual_education.pdf].
11. Canadian Multiculturalism Act [Electronic resource] // Department of Justice. Canada. – Access mode: <http://laws-lois.justice.gc.ca/acts/c-18.7/page-1.html#h-1>.
1. Кымlicka W. Multicultural Citizenship: A Liberal Theory of Minority Rights / Will Кымlicka. – New York: Oxford University Press, Inc., 1995. – 280 p.

Література:

1. Бандурка А. Сім облич мультикультуралізму /А.С. Бандурка // Гілея: науковий вісник: [збірка наукових праць]. – К.: ВІР УАН, 2012. – Вип. 60 (5). – С. 29–36.
2. Бандурка А. До проблеми розуміння толерантності / А.С. Бандурка, О.В. Тягло //Гілея: науковий вісник: [збірка наукових праць]. – К.: ВІР УАН, 2012. – Вип. 58(3). – С. 299–303.
- 3.Бандурка А. Строката ковдра мультикультуралізму: монографія /А. С. Бандурка; за наук. ред. проф. О. В. Тягла. – Харків: Золота миля, 2013. – 198 с.
4. Бахов І. Реалізація ідеї полікультурності в освіті США і країнах Європи: сучасний стан і перспективи розвитку // Молодь і ринок - №3 (110). 2014. – С. 96–101.
5. Вардазарян С. Політика мультикультуралізму на прикладі країн Західної Європи: конструктивізм і деструктивізм /[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://rauresearch.wordpress.com/2012/02/13/>
6. Граціотова В. Концептуальний вимір мультикультуралізму в Західній Європі //Гілея - № 102. Історична серія. - С. 154–157.
8. Дрожжина, С. Мультикультуралізм: теоретичні і практичні аспекти /С. Дрожжина// Політичний менеджмент. – 2008. – № 3. – С. 96–106.
9. Європейський Словник філософій: Лексикон неперекладностей. Пер. з фр. – Т.2. – К.: Дух і літера, 2011. – 488 с.
10. Концепція мультикультуралізму / відп. ред. С.О. Гомілко – Київ: Стилос, 2005. – 144 с.
11. Кузнецова О. Перспективи іншомовної освіти у вищих навчальних закладах в євроінтеграційному вимірі //Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки. 2013. Випуск 6 (72). – С. 76–81.
12. Культурно-цивілізаційний простір Європи і Україна: особливості становлення та сучасні тенденції розвитку. – К.: Університет «Україна», 2010. – 405 с.
13. Леви-Стросс К. Раса и история / К. Леви-Строс //Леви-Строс К. Путь масок; [пер. с фр., сост., вступ. ст. и примеч. А.Б. Островского]. – М.: Республика, 2000. – С. 323–356.
14. Малик К. Провал політики мультикультуралізму: сообщество против общества в Европе /Кенан Малик //Foreign

	<p>– № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.2000.ua/foreing-affairschronicles-/regiony/strany-sng/proval-politiki-multikulturalizma-soobshestvoprotiv-obshhestva-v-evrope.htm</p> <p>15. Мілютіна О. К. Полікультурна освіта як засіб соціалізації школярів країн Західної Європи в умовах глобалізаційних процесів / О. К. Мілютіна // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. – Тернопіль: ТНПУ, 2005. – № 1. – С. 153–156.</p> <p>16. Оврамець М. Проблеми інтеграції мігрантів та міжкультурного діалогу в діяльності міжнародних організацій // Михайло Оврамець // Дослідження світової політики. Зб. наук. праць. – К., 2013. – Вип. 4 (65). – С. 105–117.</p> <p>17. Основи демократії: [підручник для студентів вищих навчальних закладів; за заг. ред. А.Ф. Колодій; третє видання, оновлене і доповнене]. – Львів: Астролябія, 2009. – 832 с.</p> <p>18. Рено Ф. Мультикультуралізм / Філіп Рено // Європейський словник філософії. Лексикон неперекладностей. Наукові керівники проекту: Барбара Кассен і Костянтин Сігов; [пер. з фр.]. – Вид. друге, виправл. – К.: Дух і літера, 2011. – Т. 1. – С. 326–329.</p> <p>19. Сприяння поширення толерантності у поліетнічному суспільстві / О. Майборода, Р. Чілачава, Т. Пилипенко та ін. - К.: Фонд «Європа ХХІ», – К., 2002. – 312 с.</p> <p>20. Ткаченко І. Криза ідеї європейського мультикультуралізму: економічний і релігійний чинники / І.В. Ткаченко; монографія / [Кудряченко А.І. та ін.]; наук. ред. – д-р іст. наук, проф. А.І. Кудряченко, канд. філос. наук, доц. Т.О. Метельова; Держ. установа - Ін-т всесвіт. історії Нац. акад. наук України. – Київ: Фенікс, 2014. – 441 с. – С. 372–386.</p> <p>21. Толерантність у поліетнічному суспільстві: питання теорії і практики. – К.: Фонд «Європа ХХІ», 2003. – 156 с.</p> <p>22. Тягло О. Толерантність у сучасному світі: досвід міждисциплінарного дослідження / О.В. Тягло // Вісник Харківського державного університету. – 1998. – № 414. Наука і соціальні проблеми суспільства. – С. 130–137.</p> <p>24. Федотова В. Єдність і багатоманітність культур за умов глобалізації / В. Федотова // Філософська думка. – 2011. – №4. – С. 64–75.</p>
<p>Обсяг курсу</p>	<p>32 годин аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 58 годин самостійної роботи</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>У кінці курсу студент повинен:</p> <p>знати</p> <ul style="list-style-type: none"> - правові засади мультикультуральної політики європейських держав; - повноваження державних інституцій, що займаються проблемами мігрантів та національних меншин; - юридично закріплені права та обов'язки представників національних меншин та нових спільнот; - вплив заворушень, бунтів та терактів на імміграційну політику; - складнощі, з якими стикаються мігранти при адаптації у соціокультурний простір;

	<ul style="list-style-type: none"> - мотиви, якими керуються уряди при лібералізації міграційного законодавства; - суспільні стереотипи щодо представників нових спільнот; - ксенофобські настрої; - міжкультурні, міжнаціональні та міжрелігійні діалоги; - внесок представників національних меншин та нових спільнот у творення культурної спадщини європейської цивілізації. - Вміти пояснити: - терміни “багатокультурність”, “мультикультуралізм”, “полікультурність”, “толерантність”, “аккультурація”, “дискримінація”, “спільнота”, “національна меншина”, “Cultural diversity”, “зони пріоритетного навчання”, “амбівалентний мультикультуралізм”, “ісламофобія”, “ромофобія”, “трудова мігранти”, “біженці”, тощо.
Ключові слова	Багатокультурність, мультикультуралізм, аккультурація, дискримінація, міграційна політика, нові спільноти, національні меншини, європейська цивілізація.
Формат курсу	Очний /заочний
	Проведення лекцій, які передбачають систематичний і послідовний виклад навчального матеріалу та практичних занять в інтерактивній формі, на яких, у тому числі, мають бути виголошені студентські міні-дослідження/індивідуальні завдання. Засвоєння навчального матеріалу вимагає також самостійної роботи студента.

<p>Теми</p>	<p>Тема 1. Вступ, завдання та предмет курсу. Концептуальні засади сучасної європейської багатокультурності.</p> <p>Тема 2. Базові основи мультикультуралізму: європейська практика.</p> <p>Тема 3. Нація “доброї волі”: мультикультурна демократія Швейцарії.</p> <p>Тема 4. “Multikulti”,: німецький варіант політики багатокультурності.</p> <p>Тема 5. Мультикультуралізм у візії британського політикуму.</p> <p>Тема 6. Республіканська модель громадянської нації – мультикультуралізм по-французьки</p> <p>Тема 7. Вдалі/невдалі спроби розв’язання історичних конфліктів у повоєнній Європі: на прикладі автономії Каталонії.</p> <p>Тема 8. Асиметрична децентралізація Італії – особливий шлях між федерацією та унітаризмом.</p> <p>Тема 9. Національні меншини та нові спільноти Австрії.</p> <p>Тема 10. “Інтегруючий мультикультуралізм” Фінляндії – автономія Аландських островів.</p> <p>Тема 11. “Cultural diversity” Швеції.</p> <p>Тема 12. “Амбівалентний мультикультуралізм” Норвегії.</p> <p>Тема 13. “Уявна” монокультурність Данії.</p> <p>Тема 14. Скандинавський варіант захисту прав національних меншин.</p> <p>Тема 15. Мультикультурна демократія Нідерландів.</p>
--------------------	---

	Тема 16. Головні принципи функціонування національних меншин та нових спільнот у Бельгії.
Підсумковий контроль, форма	Недиференційований залік оформляється за результатами роботи в семестрі.
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисципліни « <i>Новітня історія країн Західної Європи та Півн. Америки</i> », достатніх для сприйняття категоріального апарату та розуміння джерел.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, практичні заняття на яких студенти матимуть змогу в формі проєкта-презентації представити власні самостійні міні-дослідження та дискутувати на окреслені тематикою курсу проблеми. Зокрема, - Усні (лекція-бесіда, доповідь-презентація, рецензія, опонування, дискусія); - Наочні (медіа-презентації, робота з картами, статистичними графіками, візуальними зображеннями); - Практичні (підготовка студентами проєктів-презентацій).
Необхідне обладнання	Аудиторія, обладнана медіа-проектором, онлайн платформа Teams, карти, графічні зображення, плакати, фотодокументи.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: • контрольні заміри (модулі): 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50 б. (2 модулі по темах лекційного матеріалу, один у вигляді описових завдань (3 завдання на 25 б. – 10/10/5), інший у тестовому вигляді в системі Moodle (25 б.)). • Опрацювання студентами з метою подальшого обговорення на практичних заняттях низки документів, графіків та ілюстративного матеріалу, а також представлення проєкта-презентації – 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50 б. (25 б. – участь у роботі семінару, 25 б. – проєкт-презентація/індивідуальне завдання): Індивідуальні завдання: 1. Ян Зелонка про крах політики мультикультуралізму в Європі. 2. Інгеборге Габріель і її бачення міжрелігійного діалогу. 3. Європейські іншості Марка Крепона. 4. Мирослав Маринович. “Нова парадигма Європи”. 5. “Єдність у різноманітті”: політична доктрина чи соціокультурний феномен. 6. Фундаментальні цінності постіндустріальної Європи. 7. Нова Реконкіста. Гійом Фай “Колонізація Європи. Правда про імміграцію та іслам”. 8. Т. Флейнер “Конституційна демократія в мультикультурному та глобалізаційному світі”. 9. Ангела Меркель і її візії політики мультикультуралізму в Німеччині. 10. Криза мультикультуралізму на прикладі Норвегії. 11. “Табір іде в небо”: проблеми акультурації ромів в соціокультурному просторі європейських країн. 12. “Небезпечна Європа» теракти 2015–2017 рр. 13. Міграційна криза 2015 р. “Велике збурення Європи”. 14. Два різновиди багатокультурності Крістофера Калдвелла “Роздуми про революцію в Європі”. 15. Критика багатокультурності європейців: “Лють та гордість” Оріани Фаллачі.

	<p>16. Концепції та нормативна база полікультурної освіти та виховання у європейських країнах (приклад Бельгії).</p> <p>17. Багатокультурність в освітньому процесі Великобританії.</p> <p>18. Мовна політика сучасної Європи: полілінгвальна освіта на прикладі Іспанії.</p> <p>19. Реалізація ідей полікультурності в освітньому процесі Греції.</p> <p>20. Сучасна європейська ідентичність – це ...</p> <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Відвідання занять є запорукою успішного навчання. Очікується, що студенти матимуть зацікавлення відвідати всі лекції та практичні заняття. Важливим також є дотримання студентами термінів, визначених для виконання тестових, письмових та усних робіт, передбачених програмою курсу.</p> <p>Політика виставлення балів. Академічна недоброчесність, несвоєчасне виконання окреслених програмою курсу завдань, рівно ж як і запізнення та пропуск занять без поважних причин не толерується.</p>
<p>Питання до заліку чи екзамену.</p>	<p>Залік оформляється за результатами поточної успішності</p>
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>